

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über <http://dnb.dnb.de> abrufbar.

Bibliographic information published by the Deutsche Nationalbibliothek

The Deutsche Nationalbibliothek lists this publication in the Deutsche Nationalbibliografie; detailed bibliographic data are available on the Internet at <http://dnb.dnb.de> .

Information bibliographique de la Deutsche Nationalbibliothek

La Deutsche Nationalbibliothek a répertorié cette publication dans la Deutsche Nationalbibliografie; les données bibliographiques détaillées peuvent être consultées sur Internet à l'adresse <http://dnb.dnb.de> .

Informazione bibliografica della Deutsche Nationalbibliothek

La Deutsche Nationalbibliothek registra questa pubblicazione nella Deutsche Nationalbibliografie; dettagliati dati bibliografici sono disponibili in internet in <http://dnb.dnb.de> .

Библиографическая информация Немецкой Национальной Библиотеки

Немецкая Национальная Библиотека вносит эту публикацию в Немецкую национальную библиографию; подробные библиографические данные можно найти в интернете на странице: <http://dnb.dnb.de> .

Información bibliográfica de la Deutsche Nationalbibliothek

La Deutsche Nationalbibliothek recoge esta publicación en la Deutsche Nationalbibliografie. Los datos bibliográficos están disponibles en la dirección de Internet <http://dnb.dnb.de> .

ОСВІТА ХХІ СТОЛІТТЯ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

За науковою редакцією професора Ганни Цвєткової

THE XXI CENTURY EDUCATION: REALITIES, CHALLENGES, DEVELOPMENT TRENDS

Edited by Professor Hanna Tsvietkova

Monograph

Монографія

Hameln 2020

Inter
GINC

ISBN 978-3-946407-09-6

(e-book)

<https://doi.org/10.192219/978-3-946407-09-6>

UDK 378.147:37.011.3-051

ОСВІТА XXI СТОЛІТТЯ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ:
колективна монографія / за наук. ред. проф. Цвєткової Ганни – Hameln : InterGING, 2020. – 658 с.

Науковий редактор – Цвєткова Ганна – доктор педагогічних наук, професор (НПУ імені М.П. Драгоманова, м. Київ, Україна).

Рецензенти:

Бех Іван Дмитрович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, директор інституту проблем виховання НАПН України;

Набока Ольга Георгіївна – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Стрельников Віктор Юрійович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, фізичної культури та управління освітою Донецького національного університету імені Василя Стуса та професор кафедри філософії та економіки освіти Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського

Презентована монографія охоплює актуальні питання сучасної педагогічної освіти: історико-педагогічні аспекти формування національно-культурної ідентичності особистості; фундаментальні положення проекту Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку; тенденції розвитку дошкільної та початкової освіти у реаліях сьогодення; актуальні питання виховання студентської молоді та підготовки конкурентоспроможного на ринку праці як в Україні, так і за її межами майбутнього професійного педагога; тенденції розвитку та пріоритети сучасної освіти. Видання адресоване ученим-дослідникам, вихователям, учителям-практикам, науковцям-початківцям і всім небайдужим до проблем дитинства, виховання, формування національно-культурної ідентичності, розвитку освіти України у столітті цифровізації та глобальних, пандемічних викликів.

The XXI century education: realities, challenges, development trends: collective monograph / Ed.: prof. Hanna Tsvietkova – Hameln : InterGING, 2020. – 658 с.

Editor in chief – Hanna Tsvietkova – DSc in Pedagogics (Doctor of Pedagogical Sciences), Professor (National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, Ukraine).

Reviewers:

Bekh Ivan Dmytrovych – DSc in Pedagogics (Doctor of Pedagogical Sciences), Professor, Full Member (Academician) of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Director of the Institute of Problems of Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine;

Naboka Olga Georgiivna – DSc in Pedagogics (Doctor of Pedagogical Sciences), Professor, First Vice-Rector of Donbass State Pedagogical University

Strelnikov Viktor Yuriyovich – DSc in Pedagogics (Doctor of Pedagogical Sciences), Professor, Professor of the Department of Pedagogics, Physical Culture and Education Management of Vasyl Stus Donetsk National University and Professor of the Department of Philosophy and Economics of Education of M.V. Ostrogradsky Poltava Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education.

The monograph is dedicated to the actual issues of modern pedagogical education: historical and pedagogical aspects of personality national and cultural identity formation; fundamental basis of The Concept of infant and preschool age children education Draft; trends in the development of preschool and primary school upbringing and education in the times of change and modern realities; topical issues of education of student youth and future teachers professional training in procedural dimensions; developmental trends of the modern education in the context of activity priorities. The publication is addressed to researchers, scientists, educators, teachers-practitioners, scientific researchers beginners and to all of those who is care about different problems of childhood, education, national and cultural identity formation, development of education in Ukraine in times of digitalization, globalization and pandemic challenges.

Co-authors: Svetlana Sysoieva, Hanna Tsvietkova, Ellina Panasenko, Olena Matviienko, Taras Olefirenko, Lidiia Slipchyshyn, Nadiia Sylenko, Olga Reipolska, Tamara Pirozhenko, Svitlana Mykhalska, Olena Khartman, Natalia Gavrysh, Helen Brezhneva, Irina Voityuk, Sopfiia Dovbnia, Halyna Otchenko, Iryna Kuzmenko, Liubov Kanishevskaya, Natalia Vyshnivska, Tetyana Koshil, Halyna Tarasenko, Tetiana Kryvosheya, Bogdan Nesterovych, Mariia Fatych, Olha Sviderska, Sophia Hupalo, Inna Grabovska, Halyna Lemko, Oksana Voroshchuk, Olga Prutsakova, Natalia Shkliar, Olga Funtikova, Olena Polovina, Inna Kondratets, Liudmila Popova, Nadiya Stadnik, Olena Matushevskaya, Yuliya Volynets, Raisa Shulyhina, Natalia Andrushchenko, Viktoriia Galchenko, Liudmyla Semenchuk, Roman Gurevych, Lazarenko Natalia, Nadiia Opushko, Natalia Kostenko, Nadiia Komarivska, Nataliia Melnyk, Viktoriia Domina, Liudmyla Shanaieva, Irina Lysakova, Oksana Tsykhmeistruk.

Veröffentlicht im InterGING Verlag, Hameln, Deutschland, Juli 2020

Inhaber Marina Kisiliuk

Umschlagbild: <https://pixabay.com>

Umschlaggestaltung: M.Heilberg

Published in Germany

© Copyright © 2020 by Prof., PhD. Hanna Tsvietkova July 2020. This book is an open access publication. Open Access This book is licensed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons license and indicate if changes were made. The images or other third party material in this book are included in the book's Creative Commons license, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the book's Creative Commons license and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. The use of general descriptive names, registered names, trademarks, service marks, etc. in this publication does not imply, even in the absence of a specific statement, that such names are exempt from the relevant protective laws and regulations and therefore free for general use. The publisher, the authors and the editors are safe to assume that the advice and information in this book are believed to be true and accurate at the date of publication. Neither the publisher nor the authors or the editors give a warranty, express or implied, with respect to the material contained herein or for any errors or omissions that may have been made. The publisher remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright © 2020 by InterGING
Sonnenbrink 20, 31789 Hameln, Germany
www.intergingpublishing.wordpress.com

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні українська освіта спрямована на створення умов, які забезпечували б формування фундаментальних професійних та життєвих компетентностей реципієнта, зокрема: навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в полікультурному середовищі, володіти емоційним інтелектом. Актуальність та доцільність монографії обумовлені необхідністю переосмислення традиційних підходів до навчання, виховання особистості раннього дошкільного та молодшого шкільного віку, школяра, студента та до професійної підготовки майбутніх педагогів. Теоретико-методологічний та практичний аналіз освіти ХХІ століття, висвітлений у науковому дослідженні, окреслює проблему її цілісного оновлення з урахуванням змін у соціальному, політичному, економічному, культурному просторі України та загальносвітових тенденцій, а також упровадження стратегії випереджального розвитку особистості. Стратегічною метою Освіти ХХІ століття є підготовка людини майбутнього – креативної та вільної особистості, яка здатна вчитися впродовж життя, критично мислити, знаходити нестандартні креативні рішення, адаптуватися до сучасних умов соціальної мобільності, засвоювати зміни передових інформаційних технологій і водночас усвідомлювати свою національну ідентичність, бути гідним представником української нації та долати труднощі на шляху до професійного зростання.

Презентована монографія охоплює актуальні питання сучасної педагогічної освіти: історико-педагогічні аспекти формування національно-культурної ідентичності особистості; фундаментальні положення проекту Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку; тенденції розвитку дошкільної та початкової освіти у реаліях сьогодення; актуальні питання виховання студентської молоді та підготовки конкурентоспроможного на ринку праці як в Україні, так і за її межами майбутнього професійного педагога; тенденції розвитку та пріоритети сучасної освіти.

Наукові розвідки запропонованої монографії є відповіддю на виклики, що стоять перед українською освітою ХХІ століття, освітою, яка повинна стати дієвим інструментом у новій педагогічній реальності та надихнути молоде покоління на саморозкриття та самоактуалізацію.

Видання адресоване ученим-дослідникам, вихователям, учителям-практикам, науковцям-початківцям і всім небайдужим до проблем дитинства, виховання, формування національно-культурної ідентичності, розвитку освіти України у столітті цифровізації та глобальних, пандемічних викликів.

PREFACE

Today, Ukrainian education is aimed to create conditions that would ensure the formation of fundamental professional and life competencies: lifelong learning, critical thinking, goal setting and achievement, teamwork, communication in a multicultural environment, emotional intelligence ect. The relevance and expediency of the monograph are provoked by the need of rethinking of the traditional approaches to learning, education of the early preschool, primary school age, schoolchildren and students personalities; to the future teachers professional training. Theoretical-methodological and practical analysis of the problems of education of the XXI century is essential in order to ensure a holistic renewal and bring it into line with the changes taking place in the social, political, economic, cultural space of Ukraine, taking into account global trends and implementing a strategy of advanced personal development. The strategic goal of 21st Century Education is to prepare the “person of the future” – a creative and free person, who is able to learn throughout the life, to think critically, to find non-standard creative solutions, to adapt to modern conditions of social mobility, able to learn master informational technologies, and at the same time able to understand, differentiate and develop its own nationality identify, to be a deserving representative of the Ukrainian nation and to overcome difficulties on the way of professional growth. The presented monograph covers topical issues of modern pedagogical education: historical and pedagogical aspects of personal national and cultural identity formation; fundamental basis of The Concept of infant and preschool age children education Draft; trends in the development of preschool and primary school upbringing and education in the times of change and modern realities; topical issues of student youth education and future teachers professional training in procedural dimensions; trends in the development of modern education in activity priorities.

The scientific achievements contained in the presented monograph are the response to the challenges facing Ukrainian education in the XXI century, education that should promote the development of a new pedagogical reality and inspire the individual growth to self-disclosure and self-actualization.

The publication is addressed to researchers, scientists, educators, teachers-practitioners, scientific researchers beginners and to all of those who is care about different problems of childhood, education, national and cultural identity formation, development of education in Ukraine in times of digitalization, globalization and pandemic challenges.

THEORETICAL GROUNDS AND MODEL OF FORMATION OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' READINESS TO WORK WITH YOUNG CHILDREN'S PARENTS

Nadiya Stadnik

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool and Primary Education, Municipal Higher Education Institution of Kyiv Regional Council «Bila Tserkva humanitarian and pedagogical College»

Kyiv region, Bila Tserkva, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-2619-4419

n.stadnik72@ukr.net

Olena Matushevska

Lecturer of the Department of Pedagogy, Psychology and Management of Education, Municipal Educational Institution of Kyiv Regional Council «Kyiv Regional Institute of Postgraduate Education of Pedagogical Staff»

Kyiv region, Bila Tserkva, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-8147-0367

matushevska.olena@gmail.com

Yuliya Volynets

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of pre-school education departments, Preschool Education Department of Pedagogical Institute, Borys Grinchenko Kyiv University

Kyiv, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-3849-0821

y.volynets@kubg.edu.ua

Abstract. The article highlights the problem of forming future preschool teachers' readiness to work with young children's parents. The result of the study is the substantiation of theoretical grounds and models of forming the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents. The essence of the concepts «educational activity of preschool education specialists with young children's parents», «formation of readiness of future preschool teachers for educational activity with young children's parents», «professional and pedagogical competence of future preschool teachers» is specified. This model reflects the structural and functional interaction of the purpose, principles, components, criteria, indicators and levels of readiness, stages of training, pedagogical conditions, forms and methods of work, the result of activities.

Key words: preschool education; readiness of future preschool teachers for educational activities with young children's parents; professional and pedagogical competence of future preschool teachers; model of formation of readiness of future preschool teachers to work with young children's parents.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ДОШКІЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Надія Стаднік

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти

Комунальний заклад вищої освіти Київської обласної ради
«Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж»

Київська область, м. Біла Церква, Україна

ORCID ID 0000-0002-2619-4419

n.stadnik72@ukr.net

Олена Матушевська

викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти,

Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради

«Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»

Київська область, м. Біла Церква, Україна

ORCID ID 0000-0002-8147-0367

matushevskia.olenia@gmail.com

Юлія Волинець

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти,

Педагогічний інститут, Київський університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0002-3849-0821

y.volynets@kubg.edu.ua

Анотація. У статті висвітлено проблему формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей раннього віку. Результатом дослідження є обґрунтування теоретичних засад та моделі формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей раннього віку. Уточнено сутність понять «просвітницька діяльність фахівців дошкільної освіти з батьками дітей раннього віку», «формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до просвітницької діяльності з батьками дітей раннього віку», «професійно-педагогічна компетентність майбутніх дошкільних педагогів». В означеній моделі відображено структурно-функціональну взаємодію мети, принципів, компонентів, критеріїв, показників і рівнів сформованості готовності, етапів підготовки, педагогічних умов, форм і методів роботи, результат діяльності.

Ключові слова: дошкільна освіта; готовність майбутніх дошкільних педагогів до просвітницької діяльності з батьками дітей раннього віку; професійно-педагогічна компетентність майбутніх дошкільних педагогів; модель формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей раннього віку.

Relevance of research. The processes that take place in society, the education system, and the family have a significant impact on the interaction between the family and the preschool institution. Education of children of early and preschool age is aimed at ensuring its accessibility and quality as a way to sustainable development and quality human capital of Ukraine.

Current issues of forming the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents in the context of Ukraine's integration into

the European educational space are based on the following grounds: strengthening parental care for the child; strengthening the role of the family as the main educational factor; proclamation of the XXI century as the century of the child and for the child; the need to increase the level of legal, medical and psychological and pedagogical awareness of parents about the care and educational development of children of early and preschool age [7; 13].

The problems of modern preschool education in Ukraine that need to be addressed are the lack of a system of social influences on the early development of the child from birth to three years, the predominance of ineffective forms of interaction of preschool education institution with families, lack of a system of work with forming of responsible parenting [7].

The state policy on the development of preschool education in Ukraine is aimed at recognizing the importance of early development of children, which provides for the expansion of socio-pedagogical patronage of the family in which young children grow up; providing families with children of early and preschool age, pedagogical assistance in preschool education and educational development of the child; conducting an awareness campaign among parents and families with children of early preschool age on the special importance for the further development of children of this period; age characteristics of children, the role and functions of preschool education institution in child's development [4].

The priority of the development of preschool education in Ukraine is to ensure its quality and accessibility for every child. Researchers focus on the need to introduce into the system of preschool education social and pedagogical patronage, which will enable the coverage of preschool education of those children who don't attend preschool education institution; introduction of modern forms of work with parents and the public; giving special importance to the development and upbringing of children from an early age; updating the content of work with parents, the formation of their psychological and

pedagogical training for the upbringing of children; creation of educational programs, publication of literature for parents, etc. [5; 9; 10].

Analysis of recent research and publications. Theoretical and applied aspects of the interaction of family and preschool education institution in the upbringing of children are covered in the works of T. Vynogradova, O. Dokukina, V. Kyrychok, L. Povaliy, V. Postovoho, O. Pukhta, O. Khromova and others. An important place belongs to the provision of psychological and pedagogical assistance to parents in the upbringing of young children by the pedagogical staff of the preschool education institution [2].

Formulating the goals of the article. – to substantiate the theoretical grounds and model of forming the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents.

Research results. The interaction of preschool education institution and young children's parents is «a reasonable combination of opportunities, efforts in organizing the lives of children» [4; 14] in accordance with the needs, interests of children, their parents and the specifics of a particular preschool education institution, with respect for democracy, equality in the relations of all partners in this process.

Along with the propaganda of pedagogical knowledge to the main areas of interaction between the family and the preschool education institution, the researcher T. Vinogradova includes: involvement of parents in the life of the preschool education institution; consistency in approaches to the child; qualified help and support in difficult pedagogical and life situations; informing parents about the life of the preschool education institution, the educational process, about the opportunities that a family can use for the development of their child, conflict resolution [4; 14].

Parental education is an international term for helping parents to perform their parental functions. Research of family and family upbringing problems show that parents increasingly need the educational help of preschool education professionals [3]. Educational activities include the dissemination of

psychological and pedagogical knowledge, identification of violations of children's rights, taking measures to overcome the negative factors that affect the child's livelihood, its moral and social development, prevention and prevention of negative influences; providing assistance to parents in solving problems related to the development, education, training and formation of competence of participants of the educational process [12].

Based on the analysis of psychological and pedagogical literature and regulations, in our study we proceed from the understanding of the concept of **«educational activities of preschool education professionals with young children's parents** «as a way to interact, support and influence parents to improve the quality of family education, dissemination of psychological and pedagogical knowledge, providing assistance to parents in solving problems of development and upbringing of children, the formation of competence of participants of the educational process [15].

In the educational activities of the teacher with parents, the following functions are implemented: educational, which involves improving the pedagogical culture of parents, providing assistance to provide parents with the upbringing of young children; propaedeutic, which aims to prevent problems, mistakes of parents in the development of the young child; correctional, which provides assistance in identifying the problem, finding ways to solve it together with parents [2].

The content of the teacher's activity with the young children's parents involves solving the following tasks: to provide a motivational environment (to help parents understand the need to acquire knowledge and skills, to feel responsible for the full upbringing and development of their children); to help parents in acquiring knowledge in various areas of children's upbringing, development of skills and abilities, motivation for self-education, self-development.

Future preschool teachers must have the skills and means to conduct educational activities with parents of young children.

Educational activities of future preschool teachers with parents of young children involve the implementation of the following structural elements: analysis of information on the content of the initial conversation with parents, establishing contact with the child; conversation with parents about the previous stages of the child's development, family relationships and social contacts; collection of information from other institutions about the state of health (if necessary); observation of the child in natural conditions, direct counseling [11].

To substantiate the content of the readiness of future preschool teachers, it is advisable to describe the functions of the educator in working with young children's parents, which are determined by the needs of young children and family opportunities, the specifics of educational activities in preschool education.

Formation of readiness of future preschool teachers for educational activities with young children's parents is understood as a complex systemic education that operates in the context of socio-pedagogical reasons that necessitate the improvement of educational activities in higher education by creating appropriate training conditions for this activity [15].

The formation of the readiness of future preschool teachers for this type of activity should be modeled taking into account the functions performed by the teacher in working with young children's parents:

- learning (to help parents to master the set of knowledge necessary for the upbringing and development of the child, to promote their deepening, improvement and consolidation);
- educational (to form in parents positive personal qualities that will ensure proper interpersonal behavior in the family and society, which involves the formation of a system of attitudes, beliefs, willingness to establish normative relations with children and the environment);
- developmental (personal dynamic development of future preschool teachers and parents, their readiness for pedagogical interaction, in which it is

necessary to overcome the formed stereotypes and actions that complicate the perception of innovations in the upbringing and development of the child);

- constructive (prognostication of the educational process, which combines constructive-semantic (selection of the content of information materials, their structuring), constructive-operational (planning of interaction of teachers and parents), constructive-material activity (designing material support of educational interaction of teachers and parents of young children));

- communicative (establishing relationships with children, parents, colleagues, enriching the experience of pedagogical communication);

- organizational (implementation and correction of educational activities);

- gnostic (study of each family) (assessment of methods of teaching and education in a family environment), analysis of their own experience and the experience of other teachers, generalization and transfer of effective forms, methods and techniques in the practice of their work, self-education, self-learning);

- stimulation (encouragement of educational activity of young children's parents, support of their aspirations to self-education and self-development) [2].

Implementation of the above functions involves the formation of future preschool teachers of professional and personal qualities, relevant knowledge and skills, motivational sphere, which determine the peculiarities of working with young children's parents, their education on a scientific basis, taking into account current issues of the family, where a young child is brought up, compliance of pedagogical education of the family with the modern social order. Therefore, we see the main requirements for the activity of a teacher in the field of ethical and legal culture, formation of professional and personal qualities, professional competence.

The content of educational activities is focused on the formation of the readiness of future preschool teachers to implement the motivational, semantic and constructive components of pedagogical competence of young children's

parents [1]. The motivational component provides stimulation of interests, desires, needs, purposefulness of parents to self-development and improvement, pedagogical motivations to activity, definition of the educational ideal, the purpose and strategy of education of the child in a family, drawing up of the corresponding plans and programs. The content component is aimed at the formation of conscious knowledge about the upbringing of the child in the family, taking into account the specifics of its age, development, health status, rules and norms of behavior and relations with the environment. The constructive component involves the mastery of all types, forms, skills, techniques and methods of educational influence on the child and their creative application in the practice of raising young children in the family [2].

The peculiarity of educational activities of future preschool teachers in working with young children's parents is the formation of certain knowledge and skills of parents, in particular: providing primary social adaptation of the child, creating comfortable conditions for rest and short sleep, organization of subject-manipulative activities, reflective games, emotional communication, the development of mental processes that are verbalized and mediated by speech, the formation of parents' motives that motivate them to their own educational activities.

In the process of our research, which involved the development and substantiation of a model for the formation of readiness of future preschool teachers to work with young children's parents, we took as a basis a model of preparation of future preschool educators to work with parents of young children. G. Borin [2], the concept of pedagogical competence of future teachers in the system of degree training of primary education specialists [8].

The concept of **«professional and pedagogical competence of future preschool teachers»** is considered as a complex multilevel stable structure formed on the basis of integration of experience, theoretical knowledge, practical skills, significant professional and personal qualities and characterized by mobility of knowledge, flexibility of professional methods, critical thinking.

Competence determines the level of professionalism of the individual, and its achievements are based on the acquisition of the necessary types of competencies, which is the purpose of professional training of specialists.

The purpose of forming the pedagogical competence of future preschool teachers is to ensure proper professional training of a specialist in the system of higher education and his competitiveness in the market of educational services.

The main tasks of formation of pedagogical competence of future preschool teachers are: mastering of technologies of self-organization and self-actualization; creating pedagogical conditions for the formation of readiness to work with young children's parents; formation of types of pedagogical competence of future specialists of preschool education; formation of professional mobility of students; organization of methodical and didactic support of formation of readiness of future preschool teachers to work with young children's parents.

The main structural elements of pedagogical competence are: theoretical pedagogical knowledge, practical skills, personal qualities of future preschool teachers. Theoretical pedagogical knowledge involves the content of psychological and pedagogical knowledge, which is defined by the educational programmes. Psychological and pedagogical training consists of knowledge of methodological foundations and categories of pedagogy; patterns of socialization and personal development; the essence, goals and technologies of the educational process; laws of anatomical, physiological and mental development of young children. It is the basis for the formation of humanistically oriented thinking of the teacher. Psychological, pedagogical and special knowledge is a necessary condition for professional competence.

The practical solution of pedagogical tasks is provided by skills and abilities, the precondition of which is theoretical-practical and methodical knowledge.

The content of the theoretical readiness of future preschool teachers is manifested in the generalized ability to think pedagogically, which implies that the teacher has analytical, prognostic, projective, as well as reflective skills.

Pedagogical skills are a set of consistently developed actions based on theoretical knowledge. Analytical skills include the ability to analyze pedagogical phenomena; comprehend the role of each element in the structure of the whole and in interaction with others; to find in pedagogical theory positions, conclusions, patterns; correctly diagnose a pedagogical phenomenon; find ways to optimally solve pedagogical problems. Prognostic skills involve the management of the pedagogical process; pedagogical forecasting of results of pedagogical process; mastering prognostic methods, making hypotheses, etc. Projective skills provide the specification of the goals of teaching and education and their gradual implementation. Reflexive skills involve the implementation of the teacher's control and evaluation activities aimed at themselves, understanding and analysis of their own actions [8].

The content of the practical readiness of future preschool teachers is manifested in external skills, in actions that can be observed. These include communication and organizational skills. Communicative skills of future preschool teachers are interconnected groups of perceptual skills, skills of pedagogical communication, skills and abilities of pedagogical technique. Organizational skills involve students in various activities and the organization of the team, which transforms it from an object into a subject of education. Organizational skills of the teacher are mobilizing, informational, developmental and orientation [8].

The formation of pedagogical competence of future preschool teachers is based on compliance with a number of **principles** that determine the basic grounds of forming the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents, such as: the principle of systematics; motivational support of the educational process; emotional and value orientation; goal setting; subject-subject interaction; humanism; democratization; competence; problems;

realism; pedagogical self-development; personality orientation; technological unity of the educational process; dialogization of learning.

Pedagogical competence integrates different **types of competencies** that reveal the general abilities of future preschool teachers in the pedagogical process, such as: cognitive-intellectual, diagnostic, design, organizational, prognostic, informational, stimulating, evaluation and control, analytical, psychological, social, civic, communicative, reflective, creative, methodical, research, educational [8].

The determined features of pedagogical competence of future preschool teachers determine the substantiation of pedagogical conditions of formation of readiness of future specialists of preschool education to work with parents of children of early age. For this purpose we will consider the model of formation of readiness of future specialists of preschool education to work with young children's parents.

The content of training future teachers contains the following main components: motivational-personal (social, educational-cognitive and professional motives that encourage the acquisition of relevant knowledge and skills of educational activities, the formation of personal and professional qualities), value-oriented (formed the necessary professional-personal qualities that ensure the quality of professional activity); intellectual and semantic (necessary knowledge to work with young children and their parents); activity (formation of future preschool teachers of relevant skills in relation to educational activities).

The motivational and personal component provides for the stimulation of future preschool teachers' interest in acquiring knowledge, skills and abilities to work with parents, taking into account the current problems of the young family; development of professional and personal qualities during the study of normative academic disciplines, independent and educational research work.

The value-orientation component takes into account the formation and development of personal-professional qualities, which ensures the subordination

of external and internal conditions of self-development of the personality in his mastery of professional activity. According to O. Karpenko, emotional and value properties of personality can change during professional activity (under the influence of situations, content of activity, categories of parents of pupils), because they are a mental personality formation [6] and directly affect the quality of educational activities.

The intellectual and semantic component combines the knowledge of academic disciplines and special courses, which are combined into two groups: «parents-children», «teacher-parents». To the group «parents-children» we included pedagogical situations on the problems of mental, physical, cognitive, speech, social development, as well as the development of self-care skills, taking into account the parents of age and individual characteristics of the child; family upbringing situations (personal example of parents, relationships between family members). The group «teacher-parents» was defined for the purpose of the teacher's activity: educational (increase of pedagogical competence of parents, assistance in raising children under the condition of personal influence of parents on their upbringing); propaedeutic (initiated by a teacher or parents counseling to prevent problems in the child's development and mistakes of parents in the formation of a growing personality); correctional (assistance in identifying the problem and finding ways to solve it together with parents).

The ethno-pedagogical context of the intellectual-semantic component presupposes the acquisition of knowledge about the history and experience of family interaction with professional teachers, its directions, forms, methods and means of family upbringing of children in different historical periods; basics of family upbringing, ideas of national family pedagogy, conditions of successful upbringing and development of children in the family.

The activity component reflects the formation of skills of future preschool teachers to work with parents on the basis of mastering the content of academic disciplines, as well as pedagogical practice and independent work so as to

gradually translate educational and cognitive activities into cognitive and professional under the guidance of the teacher of higher education institution.

So, the formation of the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents involves a combination of the above components. In our study, we consider them sufficient to ensure the effectiveness of the formation of the readiness of future professionals in preschool education to work with young children's parents.

Conclusions from the study and perspectives of further exploration in this direction.

Based on the analysis of scientific and psychological-pedagogical literature, it was found that the issue of forming the readiness of future preschool teachers to work with parents of young children in the integration of Ukraine into the European educational space is especially relevant in the system of training of preschool education specialists in the higher education institutions and in the system of postgraduate education.

As a result of the research it was found out that in the educational activity of the teacher with the parents the following functions are realized: educational, propaedeutic, corrective. As a result of scientific research the essence of concepts «educational activity of specialist of preschool education with parents of children of early age», «formation of readiness of future preschool teachers for educational activity with young children's parents» is specified.

The formation of readiness of future preschool teachers for this type of activity should be modeled taking into account the functions performed by the teacher in working with young children's parents: educational, upbringing, developmental, constructive, communicative, organizational, gnostic, stimulation. The content of educational activities is aimed at forming the readiness of future preschool teachers to implement the motivational, semantic and constructive components of pedagogical competence of parents of young children.

The results of the analysis of scientific and pedagogical literature made it possible to develop a model of forming the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents.

This model reflects the structural and functional interaction of purpose, principles (system, motivational support of the educational process, emotional and value orientation, goal setting, subject-subject interaction of the teacher with future preschool teachers; humanism, democratization, competence, pedagogical creativity, problems, realism, pedagogical self-development, personality orientation, technological unity of the educational process, dialogization of learning), components (motivational-personal, value-oriented, intellectual-content, activity), criteria and indicators (motivational: assessment of the level formation of motivational sphere of personality; reflexive: formation of professional and personal qualities; cognitive: selection of knowledge necessary for formation of readiness of future preschool teachers to work with parents of pupils; conative: professional and pedagogical skills of future preschool teachers to work with young children's parents) ; levels of readiness' forming (high, medium, primary), stages of training (preparatory, personality-oriented, information-cognitive, productive-creative, final), pedagogical conditions of training (creation of positive motivation for current problems of the family in which the child is brought up at an early age, providing preparation for self-analysis of professional and personal qualities, professional orientation of the content of educational process taking into account features of work with young children's parents, formation of skills of modeling of future professional activity), forms of work (consultations, seminars, independent research, conferences)); methods of forming the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents: modeling, educational and pedagogical games, analysis of pedagogical situations, debates, observation, introspection, mutual evaluation, creative projects; result (formation of readiness of future preschool teachers to work with young children's parents).

The proposed model determines the justification of a number of pedagogical conditions that can ensure the proper formation of the readiness of future preschool teachers to work with young children's parents in the educational process of higher education.

Implementation of psychological and pedagogical education of future and young parents of early age children requires the development of resource (scientific, methodological, informational) support for preschool education; semantic and procedural characteristics of pedagogical education of parents and the system of quality assurance of professional training of future preschool teachers.

REFERENCES

1. Alekseenko T.F. (1997). Pedagogical problems of a young family: study. manual. Kyiv : ICTM. 116 p. [in Ukrainian].
2. Borin G.V. (2009). Organizational and pedagogical conditions for preparing teachers to work with young children's parents: dis ... Cand. ped. Sciences: 13.00.04. Ternopil. 251 p. [in Ukrainian].
3. Bunina L.M. (2005). Formation in young families of conscious parenting skills by means of social and pedagogical support in Northern Ireland: a dissertation for the Ph.D. ped. Sciences: 13.00.05. Lugansk. 261 p. [in Ukrainian].
4. Vinogradova T. (2003) Parent-teacher interaction is a prerequisite for the upbringing of a new generation. *Pedagogical treasury of Donetsk region*. № 2. Pp. 51-52. [in Ukrainian].
5. Zvereva O. L., Ganicheva A. N. Family pedagogy and home education. Moscow : Publishing Center «Academy», 1999. 160 p.
6. Karpenko O. G Social worker: some aspects of professional training: textbook. Kyiv : State. Institute of Family and Youth, 2007. 144 p.
7. Concept of early and pre-school age childhood education. Project. Compilers / authors: Voronov V.A., Gavrish N.V., Kanishevskaya L.V. and others. Kyiv, 2020. 24 p. [in Ukrainian].
8. The concept of pedagogical competence of future teachers in the system of degree training of primary education specialists / L.V. Banashko, O.M. Sevastyanova, B.S. Kryshchuk and others. Khmelnytsky: Khmelnytsky Academy of Humanities and Pedagogy, 2019. URL: <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233>.
9. Lysenko N.V., KIRSTA N.I. Pedagogy of Ukrainian preschool education: teaching method. manual Ivano-Frankivsk: Play, 2002. 331 p.
10. Kochunas R.S. (1999) Fundamentals of psychological counseling: trans. from lit. Moscow : Acad. project. 240 p. [in Russian].
11. Parkulab O.G. (2004) Phenomenological analysis in age-based existential counseling: dissertation ... Cand. ped. Sciences: 19.00.07. Ivano-Frankivsk. 215 p. [in Ukrainian].
12. Regulation on the psychological service in the education system of Ukraine dated 22.05.2018 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#n17>. [in Ukrainian].
13. The world is favorable for children. UNICEF, paragraph 4, 2003. 72 p.

14. Stadnik N.V. (2014) The interaction of family and school: essence, principles, directions, ways of realization. Modern educational process: essence and innovative potential: materials report. Research Practice Conf. Institute of Education of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine for 2013 / [Ed. O.V. Sukhomlinsky, I.D. Beha, G.P. Pustovit, O.V. Melnik; lit. ed. Belotserkivets]. Ivano-Frankivsk : NAIR. Vol. 4. Pp. 231-234. [in Ukrainian].

15. Stadnik N.V., Matushevska O.V. (2019) Partnership interaction between preschool education professionals and parents of pupils: scientific-methodical kit: in 4 parts / Formation of pre-school teachers' readiness to work with young children's parents: scientific-methodical manual. Bila Tserkva : Kyiv Regional Council «Kyiv Regional Institute of Postgraduate Education of Pedagogical Staff». Part 3. 101 p. [in Ukrainian].

16. Status and problems of legislative support for the development of preschool education in Ukraine: recommendations of hearings in the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Education, Science and Innovation (protocol № 27 of 13 April 2020). URL: <http://kno.rada.gov.ua/fsvview/75479.html>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев Т. Ф. Педагогические проблемы молодой семьи: навч. посібн. Київ : ІЗМН, 1997. 116 с.

2. Борин Г. В. Організаційно-педагогічні умови підготовки вихователів до роботи з батьками дітей раннього віку: дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2009. 251 с.

3. Буніна Л. М. Формування у молодих сімей навичок усвідомленого батьківства засобами соціально-педагогічної підтримки в Північній Ірландії: дис... канд. пед. наук: 13.00.05. Луганськ, 2005. 261 с.

4. Виноградова Т. Взаємодія батьків і педагогів – необхідна умова для виховання нового покоління. *Педагогічна скарбниця Донеччини*. 2003. № 2. С. 51-52.

5. Зверева О. Л., Ганичева А. Н. Семейная педагогика и домашнее воспитание. 1996 р. Москва : Издательский центр «Академия», 1999. 160 с.

6. Карпенко О. Г. Соціальний працівник: деякі аспекти професійної підготовки: навчально-методичний посібн. Київ : Держ. ін-т розвитку сім'ї та молоді, 2007. 144 с.

7. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Проект. Укладачі / автори: Воронов В. А., Гавриш Н. В., Канішевська Л. В. та ін. Київ, 2020. 24 с.

8. Концепція педагогічної компетентності майбутніх учителів у системі ступеневої підготовки спеціалістів початкової ланки освіти / Л. В. Банашко, О. М. Севастьянова, Б. С. Кришук та ін. Хмельницький: Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2019. URL: <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233>.

9. Кочунас Р. С. Основы психологического консультирования: пер. з лит. Москва : Акад. проект, 1999. 240 с.

10. Лисенко Н. В., Кирста Н. І. Педагогіка українського дошкілля: навч.-метод. посібн. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 331 с.

11. Паркулаб О. Г. Феноменологічний аналіз у віковому екзистенційному консультуванні: дис... канд. пед. наук: 19.00.07. Івано-Франківськ, 2004. 215 с.

12. Положення про психологічну службу у системі освіти України від 22.05.2018 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#n17>.

13. Світ сприятливий для дітей. UNICEF, параграф 4, 2003. 72 с.

14. Стаднік Н. В. Взаємодія сім'ї і школи: сутність, принципи, напрями, способи реалізації. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал : матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2013 рік / [За ред. О. В. Сухомлинської, І. Д. Бега, Г. П. Пустовіта, О. В. Мельника; літ. ред. І. П. Білоцерківця]. Івано-Франківськ : NAIR, 2014. Вип. 4. С. 231-234.

15. Стаднік Н. В., Матушевська О. В. Партнерська взаємодія фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: науково-методичний комплект: у 4-х частинах /

Формування готовності дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей раннього віку : науково-методичний посібник. Біла Церква : КНЗ КОР «КОПОПК», 2019. Частина 3. 101 с.

16. Стан і проблеми законодавчого забезпечення розвитку дошкільної освіти в Україні: рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (протокол № 27 від 13 квітня 2020 року). URL: <http://kno.rada.gov.ua/fsview/75479.html>.

КОНСТРУЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ: КОНТЕКСТУАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ

Раїса Шулигіна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології
дошкільної освіти та дитячої творчості

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0002-5857-251X

shulyhina@gmail.com

Наталія Андрущенко

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і
психології дошкільної освіти та дитячої творчості

Національний педагогічний університет М.П. Драгоманова

м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0002-4667-8824

nataliandrushchenko@gmail.com

Анотація. У статті актуалізовано проблему конструювання індивідуального стилю педагогічного спілкування майбутнього вихователя через призму контекстуальних детермінант; розглянуто підходи (стратегії), зокрема системний і розвивальний, які стосуються визнання ситуаційних та особистісних чинників, що обумовлюють особливості комунікації; представлено особистісні інтегральні та якісні характеристики особистості майбутнього фахівця галузі дошкільної освіти; зосереджено увагу на ефективності проведення тренінгів та тренінгових занять зі студентами у процесі навчання на основі досвіду їх використання у професійній підготовці майбутніх вихователів.

Ключові слова: спілкування; педагогічне спілкування; стилі педагогічного спілкування; індивідуальний стиль педагогічного спілкування майбутнього вихователя; студент; тренінг; тренінгові заняття; майбутній вихователь.

CONSTRUCTION OF AN INDIVIDUAL STYLE OF PEDAGOGICAL COMMUNICATION OF THE FUTURE PRESCHOOL TEACHER: CONTEXTUAL DETERMINANTS

Raisa Shulyhina

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of
Pedagogy and Psychology of Preschool Education and Children's Creativity
National Pedagogical Dragomanov University

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	1
-----------------------	----------

РОЗДІЛ 1. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	3
--	----------

Ганна Цветкова, Елліна Панасенко ІДЕЇ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.....	3
---	---

Олена Матвієнко ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО- КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	34
--	----

Лідія Сліпчишин ФЕНОМЕН ЯВОРІВСЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ ШКОЛИ В ІСТОРІЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	52
--	----

Надія Силенко ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО- КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ.....	65
--	----

РОЗДІЛ 2. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА У ЧАС ЗМІН.....	84
---	-----------

Світлана Сисоєва, Ольга Рейпольська КОНЦЕПЦІЯ ОСВІТИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ	84
Тамара Піроженко, Світлана Михальська, Олена Хартман ГОТОВНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ДО МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	100
Наталія Гавриш, Ольга Рейпольська ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОЕКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	124
Олена Брежнєва ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	139
Ірина Войтюк ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	153
Софія Довбня, Галина Отченко ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО ДОЦІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	172
Ірина Кузьменко КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН.....	195

РОЗДІЛ 3. ПОЧАТКОВА ОСВІТА: НОВІ РЕАЛІЇ ТА ВИМОГИ..... 219

Любов Канішевська, Наталія Вишнівська ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ГУМАННОСТІ В УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛ-ІНТЕРНАТІВ..... 219

Галина Тарасенко, Тетяна Кривошея, Богдан Нестерович ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ОБРАЗУ ПРИРОДИ НА ЗАСАДАХ ІНТЕГРАЦІЇ..... 233

Тетяна Кошіль ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ..... 249

Марія Фатич ЕКОНОМІЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ..... 264

РОЗДІЛ 4. ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ПРАКТИЧНИХ ПОБУДОВАХ.....275

Тарас Олефіренко ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА..... 275

Ольга Свідерська, Софія Гупало Соціально-психологічні аспекти емоційного вигорання студентської молоді під впливом пандемічних викликів.....287

Інна Грабовська РОЗВИТОК МЕТАКОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ І НАВЧАННЯ ЛЮДИНИ.....304

Галина Лемко, Оксана Ворощук ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ..... 329

Ольга Пруцакова СУТНІСТЬ І СФОРМОВАНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ 346

РОЗДІЛ 5. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ВИМІРІ.....358

Наталія Гавриш, Наталія Шкляр ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ НА ЕТАПІ АДАПТАЦІЇ ДО НОВИХ СОЦІАЛЬНИХ УМОВ..... 358

Ольга Фунтікова ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: WEB-QUEST ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД..... 372

Олена Половіна, Інна Кондратець ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПРОДУКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ..... 384

Людмила Попова ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ

МОВИ	В	XXI
СТОЛІТТІ.....		444

Надія Стаднік, Олена Матушевська, Юлія Волинець	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ДОШКІЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ.....	463
---	---	-----

Раїса Шулигіна, Наталія Андрущенко	КОНСТРУЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ: КОНТЕКСТУАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ	479
------------------------------------	--	-----

Вікторія Гальченко, Людмила Семенча	ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА ЯК СИСТЕМОУТВОРЮВАЛЬНИЙ ФАКТОР УСПІШНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	509
-------------------------------------	--	-----

РОЗДІЛ 6. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В ЕПОХУ	ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	523
---	-------------------------------------	------------

Роман Гуревич, Наталія Лазаренко, Надія Опушко, Наталія Костенко, Надія Комарівська	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР ОСУЧАСНЕННЯ РОБОТИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	524
--	---	-----

Наталія Мельник, Софія Довбня, Галина Отченко	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ, АМЕРИКАНСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ	
---	---	--

КВАЛІФІКАЦІЇ	540
Ірина Лисакова КУЛЬТУРА СУСПІЛЬСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	572
Діана Дроздова ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	587
Оксана Цихмейструк ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ Е- ДЕМОКРАТІЇ В ОСВІТУ: ДОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ ЧИ СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА?	602
Вікторія Дьоміна, Людмила Шанаєва-Цимбал СУЧАСНІ КОМУНІКАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОСВІТІ	615

CONTENT

PREFACE.....	2
---------------------	----------

SECTION 1. PERSONALITY NATIONAL AND CULTURAL IDENTITY: HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT 3

Hanna Tsvietkova, Ellina Panasenko IDEAS OF Self- IMPROVEMENT OF TEACHER'S PERSONALITY IN UKRAINIAN PEDAGOGICAL THOUGHTS AS A REFLECTION OF NATIONAL- CULTURAL IDENTITY OF THE UKRAINIAN NATION.....	3
--	---

Olena Matvienko FORMING NATIONAL CULTURAL IDENTITY STUDENT YOUTH AS A PEDAGOGICAL PROBLEMS.....	34
---	----

Lidiia Slipchyshyn THE PHENOMENON OF THE YAVORIV ART SCHOOL IN THE HISTORYOF ART VOCATIONAL EDUCATION.....	52
--	----

Nadiia Sylenko PECULIARITIES OF FORMATION OF NATIONAL AND CULTURAL IDENTITY OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN DURING THE LITERARY READING LESSONS.....	65
---	----

SECTION 2. PRESCHOOL EDUCATION WITHIN THE TIMES OF CHANGES 84

Svetlana Sysoieva, Olga Reipolska THE CONCEPT OF EDUCATION OF EARLY AND PRESCHOOL CHILDREN: CHALLENGES AND WAYS OF SOLUTION.....	84
---	----

Tamara Pirozhenko, Svitlana Mykhalska, Olena Khartman READYNESS OF THE SUBJECTS OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE PRESCHOOL INSTITUTION TO INTERPERSONAL COMMUNICATION IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION.....	100
--	-----

Natalia Gavrish, Olga Reipolska PEDAGOGICAL SUPPORT OF DESIGN OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT FOR DEVELOPMENT OF CHILDREN OF PRESCHOOL AGE.....	124
---	-----

Helen Brezhneva THEORETICAL AND METHODICAL ASPECTS OF COMPUTER TECHNOLOGIES USAGE DURING MATHEMATICAL PREPARATION OF SENIOR PRESCHOOLERS	139
--	-----

Irina Voityuk THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ANALYSIS OF THE PROBLEM OF INTELLECTUAL DEVELOPMENT OF PERSONALITY IN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL LITERATURE.....	153
--	-----

Sopfiia Dovbnia, Halyna Otchenko PRESCHOOLERS' ECOLOGICAL APPROPRIATE BEHAVIOR FORMATION: EXPERIMENTAL STUDY.....	172
---	-----

Iryna Kuzmenko CRITICAL THINKING AS A PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PHENOMENON	195
---	-----

SECTION 3. PRIMARY EDUCATION: NEW REALITIES AND REQUIREMENTS 219

Liubov Kanishevskaya, Natalia Vyshnivska PRACTICAL ASPECTS OF REALIZATION OF THE PROBLEM OF EDUCATION OF HUMANITY AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES OF BOARDING SCHOOLS...	219
---	-----

Halyna Tarasenko, Tetiana Kryvosheya, Bogdan Nesterovych FORMATION OF IMAGE OF NATURE OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN ON THE BASIS OF INTEGRATION.....	233
---	-----

Tetyana Koshil THEORETICAL FUNDAMENTALS OF FORMATION OF COGNITIVE ACTIVITY OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN.....	249
--	-----

Mariia Fatych ECONOMIC EDUCATION OF STUDENTS IN THE EDUCATIONAL PROCESS PRIMARY SCHOOL.....	264
--	-----

SECTION 4. EDUCATION OF ADOLESCENTS AND STUDENT YOUTH IN PRACTICAL CONSTRUCTIONS..... 275

Taras Olefirenko EDUCATING TOLERANCE IN FUTURE TEACHERS AS PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM.....	275
---	-----

Olha Sviderska, Sophia Hupalo SOCIO-PSYCHOLOGICAL ASPECTS
OF EMOTIONAL BURNING OF STUDENT YOUTH UNDER THE
INFLUENCE OF PANDEMIC CHALLENGES..... 287

Inna Grabovska ENHANCING METACOMMUNICATIVE SKILLS IN
HUMAN SOCIAL DEVELOPMENT AND LEARNING..... 304

Halyna Lemko, Oksana Voroshchuk PECULIARITIES OF VALUE
ORIENTATIONS OF TEENAGERS 329

Olga Prutsakova ESSENCE AND FORMATION OF
ENVIRONMENTAL COMPETENCE OF SCHOOLCHILDREN..... 346

**SECTION 5. PROFESSIONAL OF FUTURE TEACHERS
TRAINING IN THE PROCEDURAL
DIMENSION..... 358**

Natalia Gavrysh, Natalia Shkliar PROFESSIONAL TRAINING OF
FUTURE EDUCATORS FOR WORK WITH PRESCHOOLERS AT
THE STAGE OF ADAPTATION TO NEW SOCIAL
CONDITIONS..... 358

Olga Funtikova TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF
PRESCHOOL EDUCATION METHODS: WEB-QUEST
TECHNOLOGICAL
APPROACH..... 372

Olena Polovina, Inna Kondratets PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES
OF PREPARING FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' FOR THE

ARTISTICALLY PRODUCTIVE COMPETENCE OF PRESCHOOL CHILDREN.....	384
---	-----

Liudmila Popova RETHINKING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER'S TRAINING FOR THE PROFESSIONAL COMMUNICATION BY MEANS OF ENGLISH IN THE 21ST CENTURY.....	444
--	-----

Nadiya Stadnik, Olena Matushevska, Yuliya Volynets THEORETICAL GROUNDS AND MODEL OF FORMATION OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' READYNESS TO WORK WITH YOUNG CHILDREN'S PARENTS	463
---	-----

Raisa Shulyhina, Natalia Andrushchenko CONSTRUCTION OF AN INDIVIDUAL STYLE OF PEDAGOGICAL COMMUNICATION OF THE FUTURE PRESCHOOL TEACHER: CONTEXTUAL DETERMINANTS.....	479
---	-----

Viktoriia Galchenko, Liudmyla Semencha FUTURE TEACHERS' PROFESSIONAL CULTURE AS A SYSTEM FORMING FACTOR FOR SUCCESS IN EDUCATIONAL ACTIVITIES.....	509
--	-----

SECTION 6. TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF MODERN EDUCATION IN THE AGE OF GLOBAL CHALLENGES.....523

Roman Gurevych, Natalia Lazarenko, Nadiia Opushko, Natalia Kostenko, Nadiia Komarivska DIGITALIZATION OF EDUCATION AS A FACTOR OF IMPLEMENTATION OF THE WORK OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	523
---	-----

Nataliia Melnyk, Sopiia Dovbnia, Halyna Otchenko EUROPEAN, AMERICAN AND UKRAINIAN EXPERIENCE OF CAREER GROWTH OF PRESCHOOL TEACHERS EDUCATION IN THE QUALIFICATION DEVELOPMENT SYSTEM.....	540
Iryna Lysakova CULTURE OF SOCIETY AND PROSPECTS OF HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	572
Diana Drozdova THE THEORETICAL ANALYSIS OF STUDYING THE PROBLEM OF PROFESSIONAL BURNOUT OF TEACHING STAFF.....	587
Oksana Tsykhmeistruk IMPLEMENTATION OF E-DEMOCRACY TOOLS IN EDUCATION: ADDITIONAL WORKLOAD FOR TEACHER OR CREATION MODERN EDUCATIONAL ENVIRONMENT?	602
Viktoriia Domina, Liudmyla Shanaieva-Tsymbal MODERN COMMUNICATIVE TENDENS IN EDUCATION.....	615

Edited by Tsvietkova Hanna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (SHEE “Donbas State Pedagogical University”, Sloviansk, Ukraine).

Co-authors: Svetlana Sysoieva, Hanna Tsvietkova, Ellina Panasenko, Olena Matviienko, Taras Olefirenko, Lidiia Slipchyshyn, Nadiia Sylenko, Olga Reipolska, Tamara Pirozhenko, Svitlana Mykhalska, Olena Khartman, Natalia Gavrysh, Helen Brezhneva, Irina Voityuk, Sopiia Dovbnia, Halyna Otchenko, Iryna Kuzmenko, Liubov Kanishevska, Natalia Vyshnivska, Tetyana Koshil, Halyna Tarasenko, Tetiana Kryvosheya, Bogdan Nesterovych, Mariia Fatych, Olha Sviderska, Sophia Hupalo, Inna Grabovska, Halyna Lemko, Oksana Voroshchuk, Olga Prutsakova, Natalia Shkliar, Olga Funtikova, Olena Polovina, Inna Kondratets, Liudmila Popova, Nadiya Stadnik, Olena Matushevskaya, Yuliya Volynets, Raisa Shulyhina, Natalia Andrushchenko, Viktoriia Galchenko, Liudmyla Semenchuk, Roman Gurevych, Lazarenko Natalia, Nadiia Opushko, Natalia Kostenko, Nadiia Komarivska, Nataliia Melnyk, Viktoriia Domina, Liudmyla Shanaieva, Irina Lysakova, Oksana Tsykhmeistruk.

The monograph is dedicated to the actual issues of modern pedagogical education: historical and pedagogical aspects of personality national and cultural identity formation; fundamental basis of The Concept of infant and preschool age children education Draft; trends in the development of preschool and primary school upbringing and education in the times of change and modern realities; topical issues of education of student youth and future teachers professional training in procedural dimensions; developmental trends of the modern education in the context of activity priorities. The publication is addressed to researchers, scientists, educators, teachers-practitioners, scientific researchers beginners and to all of those who is care about different problems of childhood, education, national and cultural identity formation, development of education in Ukraine in times of digitalization, globalization and pandemic challenges.

ISBN 978-3-946407-09-6

9 783946 407096

Inter
GING

www.intergingpublishing.wordpress.com